

SIKKIM UNIVERSITY

(A Central University Established by an Act of Parliament of India, 2007)

**LEARNING OUTCOME - BASED
CURRICULUM**

POST GRADUATE IN NEPALI

(With effect from Academic Session 2023-24)

DEPARTMENT OF NEPALI

SIKKIM UNIVERISTY

6TH MILE, TADONG - 737102

GANGTOK, SIKKIM, INDIA

VICE-CHANCELLOR'S MESSAGE

Sikkim University stands at the forefront of embracing the transformative National Education Policy (NEP) 2020. In alignment with NEP 2020's vision and the guidelines of the Learning Outcomes-based Curriculum Framework (LOCF) mandated by the UGC, we have undertaken a comprehensive revision of our curriculum across all departments. This initiative ensures a holistic educational experience that transcends traditional knowledge delivery, emphasizing the practical application of knowledge in real-world scenarios. The shift towards LOCF marks a pivotal change from teacher-centric to learner-centric education, fostering a more active and participatory approach to learning. Our updated curriculum clearly defines Graduate Attributes, Programme Learning Outcomes (PLOs), and Course Learning Outcomes (CLOs), setting clear objectives for our students to achieve. This revision is designed to enable a teaching-learning environment that supports the attainment of these outcomes, with integrated assessment methods to monitor and encourage student progress comprehensively.

A key innovation in our curriculum is the mandatory integration of Massive Open Online Courses (MOOCs) through the SWAYAM platform, enhancing accessibility and the breadth of learning opportunities for students. Our approach encourages multidisciplinary studies through the curriculum while allowing for specialization. The curriculum embodies the policy's core principle of flexibility by enabling mobility for students, thereby allowing the exit and entry of students in the program.

I extend my heartfelt gratitude to our faculty, the Head of the Department, the Curriculum Development Committee members, the NEP coordinators, and the dedicated NEP Committee of Sikkim University for their relentless dedication to updating our curriculum. I appreciate Prof. Yodida Bhutia, the Chairperson, and all dedicated NEP Committee members for their thorough review and integration of LOCF and NEP components into our curriculum.

To our students, I convey my best wishes as we embark on this journey with our updated and inclusive curriculum, aiming not only to enrich their academic knowledge but also to nurture their personal growth, critical thinking, and ability to adapt and innovate in an ever-changing world.

Best wishes,

Prof. Avinash Khare
Vice Chancellor
Sikkim University

पाठ्यक्रम कोड मोडेल अनि विवरण

	विषय वस्तु	पृष्ठ सङ्ख्या
1	पाठ्यक्रम कोड मोडेल अनि विवरण	
2	क्रेडिट विभाजन	
3	नेपाली स्नातकोत्तरको दुई बर्से पाठ्यक्रम ढाँचा	1
	पहिलो सत्र	
4	प्रस्तावना	2
5	स्नातकोत्तरका गुणहरू	3
6	NEP-C-501 सामान्य भाषाविज्ञान	4
7	NEP- C-502 भारतीय साहित्य सिद्धान्त	6
8	NEP-C-503 नेपाली काव्य र कवि	8
9	NEP-S-504 सिर्जनात्मक लेखन	10
10	NEP-V-505 आदिवासी ज्ञान अध्ययन- (Indian Knowledge System)	12
	दोस्रो सत्र	
11	NEP-C-551 नेपाली साहित्यको इतिहास	14
12	NEP-C-552 नेपाली गद्याख्यान (कथा र उपन्यास)	16
13	NEP-C-553 पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त	18
14	NEP-C-554 नेपाली भाषाविज्ञान	20
15	NEP- S- 555 नेपाली पत्रकारिता	22
16	NEP-V-556 Cyber Security Program (MOOC Platform)	24
	तेस्रो सत्र	
17	NEP-C-601 शोध विधि	26
18	NEP-C-602 नेपाली लोकवार्ता (क्षेत्रगत अध्ययन)	28
19	NEP-S-603 अनुवाद	30
20	NEP-O-604 नेपाली भाषा शिक्षण	32
	Electives (Choose ANY ONE from 605 to 607)	
21	NEP-E-605 भारतीय नेपाली समाज र संस्कृति	34
22	NEP-E-606 चलचित्र अध्ययन	36
23	NEP-E-607 भारतीय नेपाली बाल साहित्य	38
	चौथो सत्र	
24	NEP-R-651 लघु शोध प्रबन्ध लेखन	40
25	NEP-C-652 नेपाली नाटक र रङ्गमञ्च	42
26	NEP-C-653 नेपाली निबन्ध र समालोचना	44
27	NEP-O-654 सङ्केत विज्ञान	46

पाठ्यक्रम अनुरूप क्रेडिट विभाजन

Courses	Credits
Core	44
Open	08
Elective	04
Skill/Enhancement Course	12
Value Added	06
Research	08
Total	82

नेपाली स्नातकोत्तरको दुई बर्से पाठ्यक्रम ढाँचा

पहिलो सत्र					
पाठ्यक्रम कोड	पाठ्यक्रमको नाम	क्रेडिट	पूर्णाङ्क	आन्तरिक परीक्षा अङ्क	सत्रान्त परीक्षा अङ्क
NEP-C-501	सामान्य भाषाविज्ञान	4	100	50	50
NEP-C-502	भारतीय साहित्य सिद्धान्त	4	100	50	50
NEP-C-503	नेपाली काव्य र कवि	4	100	50	50
NEP-S-504	सिर्जनात्मक लेखन	4	100	50	50
NEP-V-505	आदिवासी ज्ञान अध्ययन (Indian Knowledge System)	4	100	50	50
TOTAL		20	500	250	250
दोस्रो सत्र					
NEP-C-551	नेपाली साहित्यको इतिहास	4	100	50	50
NEP-C-552	नेपाली गद्याख्यान (कथा र उपन्यास)	4	100	50	50
NEP-C-553	पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त	4	100	50	50
NEP-C-554	नेपाली भाषाविज्ञान	4	100	50	50
NEP-S-555	नेपाली पत्रकारिता	4	100	50	50
NEP-V-556	Cyber Security Program (MOOC Platform)	2	50	25	25
TOTAL		22	550	275	275
तेस्रो सत्र					
NEP-C-601	शोध विधि	4	100	50	50
NEP-C-602	नेपाली लोकवार्ता (क्षेत्रगत अध्ययन)	4	100	50	50
NEP-S-603	अनुवाद	4	100	50	50
NEP-O-604	नेपाली भाषा शिक्षण	4	100	50	50
ELECTIVE (CHOOSE ANY ONE)					
NEP-E-605	भारतीय नेपाली समाज र संस्कृति	4	100	50	50
NEP-E-606	चलचित्र अध्ययन				
NEP-E-607	भारतीय नेपाली बाल साहित्य				
TOTAL		20	500	250	250
चौथो सत्र					
NEP-R-651	लघु शोध प्रबन्ध लेखन	8	200	100	100
NEP-C-652	नेपाली नाटक र रङ्गमञ्च	4	100	50	50
NEP-C-653	नेपाली निबन्ध र समालोचना	4	100	50	50
NEP-O-654	सङ्केत विज्ञान	4	100	50	50
TOTAL		20	500	250	250

**प्रस्तावना
(PREAMBLE)**

सिक्किम विश्वविद्यालय नेपाली विभाग स्नातकोत्तर तहको यो पाठ्यक्रम विश्वविद्यालय अनुदान आयोगले दिएको निर्देशन साथै NEP 2020 -को पाठ्यक्रम संरचनाका आधारमा तयार गरिएको छ। मल्टिपल इन्ट्री एवम् मल्टिपल एक्जिट ढाँचाको यो पाठ्यक्रम विद्यार्थीहरूका कौशल विकास, बौद्धिक क्षमता विकास, भविष्य निर्माण, समाज अनि राष्ट्र निर्माणका मूलभूत आवश्यकताहरूलाई ध्यानमा राखेर तयार गरिएको हो। साहित्य अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूले साहित्यिक मूल्य सँगसँगै सामाजिक, राजनीतिक, सांस्कृतिक र राष्ट्रिय मूल्य बोध गर्न सकोस् अनि त्यस आधारमा देशको असल नागरिक बन्न सकोस् भन्ने यस पाठ्यक्रमको मूल उद्देश्य हो।

यस पाठ्यक्रममा जम्मा बाइसवटा पाठ्यचर्याहरू छन्। यी पाठ्यक्रमहरूलाई क्रमशः Core, Skill/Enhancement, Value Added, Research नाम दिइएका छन्। पाठ्यक्रममा Core पाठ्यचर्या क्रमशः पहिलो सत्रमा तिनवटा, दोस्रो सत्रमा चारवटा, तेस्रो सत्रमा दुईवटा अनि चौथो सत्रमा दुईवटा गरेर मोट 44 क्रेडिटका छन्। Open अथवा खुल्ला पाठ्यचर्या तेस्रो अनि चौथो सत्रमा एक एकवटा राखिएका छन् भने यो पाठ्यचर्या मोट 8 क्रेडिटका रहने छन्। Elective अथवा ऐच्छिक पाठ्यचर्या तेस्रो सत्रमा राखिएको छ। तेस्रो सत्रमा तिनवटा ऐच्छिक पाठ्यचर्या राखिएका छन् तर यी तिनवटामध्ये विद्यार्थीहरूले कुनै एउटा अथवा 4 क्रेडिट मात्रै पढ्नु पर्ने हुन्छ। Skill/Enhancement पाठ्यचर्या पहिलो, दोस्रो अनि तेस्रो सत्रमा एक एकवटा राखिएका छन्। एउटा पाठ्यचर्या 4 क्रेडिटका छन् भने यो पाठ्यचर्या मोट 12 क्रेडिटका रहने छन्। Value Added पाठ्यचर्या पहिलो अनि दोस्रो सत्रमा रहने छन्। पहिलो सत्रमा 4 क्रेडिट र दोस्रो सत्रमा 2 क्रेडिटमा भाग गरिएको यस पाठ्यचर्याअन्तर्गत तेस्रो सत्रको (Cyber Security Program) चाहिँ MOOC मञ्चमा अनलाइनमाध्यमले अध्ययन गर्नु पर्ने हुन्छ। यस NEP पाठ्यक्रममा शोध अनुसन्धान अनिवार्य रूपमा 8 क्रेडिटको हुनु पर्ने भएकाले चौथो सत्रमा विद्यार्थीहरूले यो पाठ्यचर्याको अध्ययन गरी एउटा लघुशोध प्रबन्ध तयार पार्ने छन्। विद्यार्थीहरूले तेस्रो सत्रमा NEP-C-601अन्तर्गत शोध विधि पढ्ने छन्। तेस्रो सत्रमा शोध विधिको पूर्ण ज्ञान भएपछि त्यस आधारमा उनीहरूले चौथो सत्रको पाठ्यचर्या NEP-R-651 अन्तर्गत आफ्नो शोध क्षेत्रबाट एउटा विषय लिएर आफ्नो लघु शोध तयार गर्ने छन्। NEP 2020 पाठ्यक्रममा शोध अथवा अनुसन्धानलाई अधिक महत्त्व दिइएको छ। उच्च शिक्षाका लागि विद्यार्थीहरूले अनिवार्य रूपमा चौथो सत्रमा लघु शोध प्रबन्ध लेख्नु पर्ने हुँदछ। विद्यार्थीहरूलाई गुणस्तरको शिक्षा दिन साथै भाषा, साहित्य, लोकवार्ताका नवीन आयाममा गुणस्तरको अनुसन्धान गराउन आवश्यक छ। उनीहरूको यस अनुसन्धानले समाज वा राष्ट्रलाई नै नयाँ दिशा प्रदान गर्ने छन्। नेपाली विभागको यस NEP2020 पाठ्यक्रममा मोट 82 क्रेडिट रहने छन्। प्रत्येक सत्रका पाठ्यचर्या पूर्ण रूपमा तयार गरिएको छ। मल्टिपल एक्जिट र मल्टिपल इन्ट्रीको अवधारणालाई ध्यानमा राखेर यो संरचना तयार गरिएको हो। नेपाली भाषा साहित्यक अध्ययन गरेर रोजगार क्षेत्रमा सहज रूपमा जान सकोस् भन्ने धेय राखेर यस पाठ्यक्रमको संरचना रोजगार प्राप्तिलाई ध्यानमा राखेर तयार गरिएको छ।

स्नातकोत्तरका गुणहरू
(POST GRADUATE ATTRIBUTES)

यस अन्तर्गत अनुशासनात्मक ज्ञान, भाषा साहित्य, लोकवार्ता र सामान्य कौशल जस्ता विषयहरू समावेश गरिएका छन्। यी विषयहरू विद्यार्थीहरूले आर्जन गर्न अनि यसलाई लिएर समाज र राष्ट्र निर्माणमा उपयोग गर्न सक्छन्।

स्नातकले देखाउनु पर्ने केही विशेषताहरू यस प्रकार छन्।

PGA1: ज्ञानानुशासनात्मक ज्ञान एवम् बुझाइ - नेपाली भाषा साहित्य, लोकवार्ता आदि विषयको विस्तृत ज्ञान, अन्य विषयहरू आन्तरविषयात्मक, सैद्धान्तिक सँगसँगै प्रायोगिक आधारका विषयहरू, क्षेत्रगत अध्ययन, नेपाली साहित्य, भाषा एवम् लोकवार्तामा नवीन आयाम र दिशको खोजी, अनुसन्धान।

GA2: आलोचनात्मक सोच एवम् समस्या समाधान – पाठ वा कुनै पनि विषयमा आलोचनात्मक विमर्श अनि वस्तु तथ्यको मूल्याङ्कन, नेपाली साहित्य अनि भाषा सम्बन्धित सैद्धान्तिक, प्रायोगिक र चुनौतीहरूबारे अध्ययन साथै वैज्ञानिक विश्लेषण र नयाँ ज्ञानको अनुसन्धान, सामाजिक, साहित्यिक, भाषिक र लोकवार्ता सम्बन्धी समस्याहरूको समाधान। भाषा साहित्य र लोक विषयका ज्ञानका माध्यमले व्यावहारिक जीवनको जुनै परिस्थितिसँग जुध्न सक्षम।

GA3: अनुसन्धान कौशल – ज्ञान प्राप्तिको जिज्ञासा, अनुसन्धान र जाँच गर्ने क्षमता, समस्या चिन्हित गर्न सक्नु, अनुकल्पनालाई रूप दिन सक्नु, अनुकल्पनाको परीक्षण र जाँच गर्न सक्नु, तथ्यको विश्लेषण, व्याख्या गर्न सक्षम र अनुसन्धान नीतिका आधारमा निष्कर्ष दिन सक्ने क्षमता।

GA4: सञ्चार कौशल – गम्भीरतापूर्वक सुन्ने, पाठ अनि शोध पत्रको सूक्ष्म अध्ययन गर्ने साथै लिखित एवम् मौखिक रूपमा तथ्य एवम् विचारको विश्लेषणात्मक अभिव्यक्ति दिने क्षमता।

GA5: सामूहिक कार्य एवम् नेतृत्व कौशल- सबै कार्यहरू सामूहिक रूपमा गर्ने सक्ने क्षमता, विषम परिस्थितिमा पनि निडर र निर्भक रहेर कार्य गर्ने क्षमता, समूहलाई सन्तुलित र समाञ्जस्य बनाएर नेतृत्व दिने क्षमता।

GA6: बहुसांस्कृतिक व्यक्तित्व – विविध सांस्कृतिक सांस्कृतिक मूल्य, मान्यता, लोक विश्वास र ज्ञानको सम्मान गर्ने र विविधतामा एकताको प्रतीक बन्ने क्षमता।

GA7: मूल्य बोध – मानवीय मूल्य, सामाजिक मूल्य, सांस्कृतिक एवम् धार्मिक मूल्य, नैतिक मूल्य, संवैधानिक मूल्य वैश्विक नागरिकको अभ्यास, पर्यावरण संरक्षण साथै प्राथमिक संसाधनहरूको सुरक्षा आदिप्रति सचेत र गम्भीर हुने।

NEP-C-501 सामान्य भाषाविज्ञान

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
पहिलो	NEP-C-501	सामान्य भाषाविज्ञान	4	500

L + T + P: 2 + 1 + 1 = 4 Credits Lectures: 30 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 30Hrs

प्राप्ति (CLO)

1. भाषा एवम् भाषाविज्ञानको अवधारणासित परिचित हुने छन्।
2. भाषाविज्ञानका आधारभूत अवधारणासित परिचय हुने छन्।
3. भाषिक तथ्याङ्कलाई अन्तर्राष्ट्रिय ध्वनितात्त्विक वर्णमाला लिप्यङ्कन गर्न सक्षम हुने छन्।
4. भाषिक विश्लेषण गर्न सक्षम हुने छन्।
5. भाषाप्रति रुचि बढ्ने छ साथै वैज्ञानिक दृष्टिकोणको विकास हुनेछ।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 भाषा, भाषाविज्ञानको उद्भव
 - 1.2 भाषाविज्ञानको आधारभूत अवधारणा
 - 1.3 भाषाविज्ञानका भेद
 - 1.4 व्याकरण र यसका प्रकार
- UNIT – II**
- 2.1 ध्वनिविज्ञानको परिचय
 - 2.2 ध्वनि उच्चारण प्रक्रिया र लिप्यङ्कन (आई.पी. ए)
 - 2.3 वर्णविज्ञानको परिचय
 - 2.4 वर्ण विश्लेषण
- UNIT – III**
- 3.1 रूपविज्ञानको परिचय
 - 3.2 शब्द निर्माण प्रक्रिया
 - 3.3 रूप वर्ण
 - 3.4 रूप विश्लेषण
- UNIT – IV**
- 4.1 वाक्यविज्ञानको परिचय
 - 4.2 वाक्य विश्लेषण
 - 4.3 अर्थको परिचय, प्रकार
 - 4.4 शब्दार्थ सम्बन्ध

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, विमर्श, पुस्तकालय अध्ययन, लेखन अभ्यास

- अन्तर्राष्ट्रिय ध्वनितात्त्विक वर्णमाला लिप्यङ्कन अभ्यास
- सामूहिक चर्चा, तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषण

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	भाषा एवम् भाषाविज्ञानको अवधारणासित परिचय हुने छन्	भाषाविज्ञानका आधारभूत अवधारणासित परिचय हुने छन्	भाषिक तथ्याङ्कलाई अन्तर्राष्ट्रिय ध्वनितात्त्विक वर्णमाला लिप्यङ्कन गर्न सक्षम हुने छन्	भाषिक विश्लेषण गर्न सक्षम हुने छन्
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓		✓
कक्षा सङ्गोष्ठी	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

- पोखरेल, बालकृष्ण सन् 1957, राष्ट्र भाषा, काठमाडौं : साझा प्रकाशन
- पोखरेल, बालकृष्ण अनि बल्लभमणि दाहाल सन् 1997, ध्वनि प्रक्रिया र केही ध्यान सिद्धान्त, काठमाडौं : पुस्तक संसार
- पोखरेल, माधवप्रसाद सन् 2000, ध्वनिविज्ञान र नेपाली भाषाको ध्वनि परिचय, काठमाडौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
- यादव, योगेन्द्र प्रसाद र भीम नारायण रेग्मी, 2058, भाषाविज्ञान, कीर्तिपुर: न्यु हिरा बुक्स इन्टरप्राइजेज
- गौतम, देवीप्रसाद र अन्य, वि स् 2067, सामान्य भाषाविज्ञान, काठमाडौं, पिनाकल पब्लिकेसन
- Abbi, Anvita, (2001), A Manual of linguistic fieldwork and structures of Indian language, Munich: Lincom Europa
- Ameka, Felix K Alan Charles Dench and Nicholas Evans (eds), (2006), Catching language: The standing challenge of grammar writing, New York: Mouton de Gruyter
- Austin, Peter K. (ed), (2010), Lectures in language documentation and description, London: School of Oriental and African Studies, University of London
- Chelliah, Shobhana L. and Willem J. de Reuse (2011), Handbook of Descriptive Linguistic Fieldwork, Dordrecht: Springer
- Crowley, Terry, (2007), Field linguistics: A beginner's guide, Oxford linguistics, New York: Oxford University Press
- Fromkin, V., Rodman, R., & Hyams, N, (2018). An Introduction to Language. Cengage Learning.

NEP-C-502 भारतीय साहित्य सिद्धान्त

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
पहिलो	NEP-C-502	भारतीय साहित्य सिद्धान्त	4	500
L + T + P: 3 + 1 + 0 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 15Hrs + Practical: 0				

प्राप्ति (CLO)

1. भारतीय परम्परा अनि कला साहित्यबारे बुझ्ने छन्।
2. भारतीय काव्य परम्परा र काव्यशास्त्रको ज्ञान हुने छ।
3. भारतको सांस्कृतिक आधार बुझ्ने छन्।
4. भारतीय आध्यात्मिक संस्कार बुझ्ने छन्।
5. भारतीय सौन्दर्यशास्त्रको अवलोकन गर्ने छन् र भारतको संरचना बुझ्ने छन्।

Course Outline

UNIT – I कवि, काव्य र काव्य भाषा

- 1.1 कवि, काव्य, अर्थ, तत्त्व र स्वरूप
- 1.2 काव्य भेद, विधा उपविधा
- 1.3 काव्य भाषा र शब्दशक्ति
- 1.4 रीति र गुण

UNIT – II रस सिद्धान्त

- 2.1 रसको अवधारणा
- 2.2 रस चिन्तन परम्परा
- 2.3 रस सूत्र एवम् रस भेद
- 2.4 रस सिद्धान्तका आधारमा कृति अध्ययन

UNIT – III ध्वनि सिद्धान्त

- 3.1 ध्वनिको अवधारणा एवम् प्राचीनता
- 3.2 ध्वनि विरोधी मत अनि खण्डन
- 3.3 ध्वनिका भेद
- 3.4 ध्वनि सिद्धान्तका आधारमा कृति अध्ययन

UNIT – IV वक्रोक्ति, अलङ्कार र औचित्य

- 4.1 वक्रोक्ति, अलङ्कार र औचित्यको अवधारणा
- 4.2 वक्रोक्तिवाद
- 4.3 अलङ्कारवाद
- 4.4 औचित्यवाद

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन, भारतीय काव्यशास्त्रको अध्ययन
- सामूहिक चर्चा, कक्षा प्रस्तुति (निश्चित विषय)
- भारतीय काव्यशास्त्र एवम् सौन्दर्यशास्त्रबारे विमर्श

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	भारतीय पम्परा अनि कला साहित्यबारे बुझ्ने छन्	भारतीय काव्य परम्परा र काव्यशास्त्रको ज्ञान हुने छ।	भारतीय अध्यात्म र संस्कृति बुझ्ने छन्।	भारत र भारतीय भाव बुझ्ने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

अधिकारी, हेमाङ्गराज सन् 2010, पूर्वीय समालोचना-सिद्धान्त, कठमाडौं: साझा प्रकाशन
 उपाध्याय, केशवप्रसाद सन् 1992, साहित्य प्रकाश, काठमाडौं : साझा प्रकाशन
 उपाध्याय, केशवप्रसाद सन् 2009, पूर्वीय साहित्य सिद्धान्त, काठमाडौं : साझा प्रकाशन
 उपाध्याय, आचार्य बलदेव, सन् 1989, संस्कृत साहित्य का इतिहास, वाराणसी: शारदा निकेतन
 थापा, मोहन हिमांशु सन् 2000, साहित्य परिचय, काठमाडौं : साझा प्रकाशन,
 दाहाल, विद्यापति 2998, साहित्य विमर्श, दाहाल प्रकाशन: उदालगढी
 बाली, तारकनाथ सन् 2990, साधारणीकरण सम्प्रेषण और प्रतिबद्धता, आगरा: विनोद पुस्तक मन्दिर
 भट्टराई, गोविन्दराज सन् 1982, भरतको नाट्यशास्त्र, काठमाडौं : ने.रा.प्र. प्रतिष्ठान
 सिग्देल, सोमनाथ सन् 2001, साहित्य प्रदीप, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार
 सुवेदी, हंसपुरे सन् 1980, संस्कृत वाङ्मय:संक्षिप्त अध्ययन, काठमाडौं : त्रिभुवन विश्वविद्यालय

NEP-C-503 नेपाली काव्य र कविता

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
दोस्रो	NEP-C-503	नेपाली काव्य र कविता	4	500
L + T + P: 3 + 1 + 0 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 0				

प्राप्ति (CLO)

1. काव्य एवम् कविताको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञान हुने छ।
2. नेपाली कविताको विकास परम्पराको ज्ञान हुने छ।
3. कविता र समाजबिच हुने प्रकार्यगत सम्बन्धको ज्ञान हुने छ।
4. कविताको मूल्य र प्रयोजनको ज्ञान हुने छ।
5. कविताको उपयोगिता बुझ्ने छ।

Course Outline

UNIT – I

- 1.1 महाकाव्यको सैद्धान्तिक परिचय
- 1.2 नेपाली महाकाव्यको परम्परा
- 1.3 लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा – शाकुन्तल
- 1.4 तुलसीराम शर्मा कश्यप – आमा

UNIT – II

- 2.1 खण्डकाव्यको सैद्धान्तिक परिचय
- 2.2 नेपाली खण्डकाव्यको परम्परा
- 2.3 लेखनाथ पौड्याल - बुद्धि विनोद
- 2.4 नन्द हाङ्खिम - चियाबारीमा

UNIT – III

- 3.1 लामा कविताको सैद्धान्तिक परिचय
- 3.2 ज्ञानदिल दास - उदयलहरी
- 3.3 मोहन कोइराला – ऋतु निमन्त्रण
- 3.4 वैरागी काइँला - अस्तित्वको दावीमा साबातको बैला उत्सव

UNIT – IV

- 4.1 गोपालप्रसाद रिमाल – आमाको सपना
ईश्वर वल्लभ – मानिसको पयर,
अगमसिंह गिरी – मेरो बाँचाइको एक दिन
- 4.2 हरिभक्त कटुवाल – आकाशले मेरो बाटो छेक्छ,
विकास गोतामे – आज फेरि छोरासित,
विरेन्द्र - बिहान
- 4.3 राजेन्द्र भण्डारी – कविताको जेन,
मनप्रसाद सुब्बा – सिद्धार्थ उर्फ सिद्धे,
नोर्जाङ स्याङदेन - म याद त्यहीँ हुन्छु

जीवन थिङ - म बेतलेहम सहरको हिप्पोपोटामस
4.4 बसन्ती शर्मा – आइमाई भएर
इन्दु प्रभा देवी – नचिनिने लासको भाषा

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- कविता चयन गरेर त्यसको व्याख्या, कविता आवृत्ति
- कविता लेखन

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	कविताको सैद्धान्तिक ज्ञान हुने छ।	नेपाली कविताको विकास परम्परा र प्रवृत्तिबारे ज्ञान हुने छ।	कविताको मूल्य र उपयोगिता बुझ्ने छन्।	कविताको प्रयोजबारे सचेत हुने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	☒	☒	☒	☒
सामूहिक चर्चा	☒	☒	☒	☒
कक्षा सेमिनार	☒	☒	☒	☒
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	☒	☒	☒	☒

सन्दर्भ सूची

उपाध्याय, केशवराज, सन् 1985, प्राथमिक कालीन कवि र काव्य प्रवृत्ति, काठमाडौँ साझा प्रकाशन
जोशी, कुमारबहादुर, सन् 2008, महाकवि देवकोटा र उनको महाकाव्य, काठमाडौँ, साझा प्रकाशन
बन्धु, चूडामणि, सन् 1989 (सम्पा), साझा कविता, काठमाडौँ, साझा प्रकाशन
रिसाल, राममणि, सन् 2001, नेपाली काव्य र कवि, काठमाडौँ, साझा प्रकाशन
प्रधान, गुप्त, सन् 2008, धुमिल पृष्ठ, दार्जिलिङ, गामा प्रकाशन
ठकुरी, मोहन, सन् 1990, नेपाली कविता यात्रा, नयाँ दिल्ली, साहित्य अकादमी
सुन्दास, लक्खीदेवी, सन् (सम्पा), सम्मेलन कविता, दार्जिलिङ, नेपाली साहित्य सम्मेलन

NEP-S-504 सिर्जनात्मक लेखन

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
पहिलो	NEP-S-504	सिर्जनात्मक लेखन	4	500
L + T + P: 2 + 1 + 1 = 4 Credits Lectures: 30Hrs + Tutorial: 15Hrs + Practical: 30Hrs				

प्राप्ति (CLO)

- विविध विधाका साहित्यिक पाठहरूको पठन र त्यसलाई हेर्ने सैद्धान्तिक र विश्लेषणात्मक दृष्टिको विकास हुनेछ।
- विद्यार्थीहरू स्वयम् कविता, कथा, उपन्यास, नाटक, निबन्ध तथा गैर आख्यान आदि लेखनमा मौलिकताका साथ प्रभावकारी ढङ्गमा लेख्न सक्ने हुने छन्।
- आफ्नो व्यक्तिगत मौलिक सिर्जना र पारम्परिक लेखनमा पाइने भिन्नता छुट्ट्याउने सचेतनाको विकास हुनेछ।
- सार्वजनिक रूपमा आफ्नो साहित्यिक लेखन वा कृति मौखिक र लिखित दुवै रूपमा प्रस्तुत गर्न सक्ने योग्य हुनेछन्।

Course Outline

- UNIT – I**
- सिर्जनात्मक लेखनको सैद्धान्तिक परिचय
 - सिर्जनात्मक लेखनका स्वरूप र परिभाषा
 - सिर्जनात्मक लेखनका विशेषताहरू
 - सिर्जनात्मक लेखनका प्रयोजनहरू
- UNIT – II**
- सिर्जनात्मक लेखनका सम्प्रदाय
 - सिर्जनात्मक लेखनका प्रकारहरू
 - सामान्य लेखन अनि सिर्जनात्मक लेखनमा भेद
 - सिर्जनात्मक लेखन र अन्य लेखनको सम्बन्ध
- UNIT – III**
- सिर्जनात्मक लेखनको प्राविधिक पक्ष
 - सिर्जनात्मक लेखनका वास्तविक तथ्य र सिर्जनशील कल्पनाको प्रभाव
 - सिर्जनात्मक लेखनको विधागत वर्गीकरण
 - विधागत परिचय र प्रवृत्ति
- UNIT – IV**
- प्रतिवेदन लेखन
 - विज्ञापन लेखन
 - रूपक लेखन
 - सिर्जना र विश्लेषण

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- कथा, कविता, निबन्ध लेखन अभ्यास
- विज्ञानपन लेखन

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	साहित्यिक पाठलाई हेर्ने सैद्धान्तिक दृष्टिकोण विकास हुने छ।	कविता, कथा, निबन्ध, नाटक लेख्ने सकिने हुने छन्।	साहित्यिक क्षेत्रमा स्वतन्त्र कार्य गर्न सक्ने हुने छन्।	साहित्यिक भाषाको प्रयोगबारे ज्ञान हुने छ।
आन्तरिक परीक्षा	✓		✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓		✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

त्रिपाठी, वासुदेव, 2066, साहित्य-सिद्धान्त: शोध तथा सृजनविधि, काठमाडौँ : पाठ्य सामग्री पसल
 पौडेल, भूपहरि, 2060, शोध र सिर्जना सिद्धान्त, काठमाडौँ : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार
 सुवेदी, राजेन्द्र, 2057, सिर्जनात्मक लेखन: सिद्धान्त र विश्लेषण, काठमाडौँ : पाठ्य सामग्री पसल

NEP-V-505 आदिवासी ज्ञान अध्ययन

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
चौथो	NEP – V-505	आदिवासी ज्ञान अध्ययन	4	600

L + T + P: 3+0 + 1 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 0 + Practical: 30 Hrs

प्राप्ति (CLO)

1. आदिवासीको अवधारणात्मक जानकारी हुने छ।
2. आदिवासी जीवन दृष्टि, पर्यावरण एवम् इतिहासको ज्ञान प्राप्त गर्ने छ।
3. लोक विद्या, चिकित्सा अनि कलाकारीताको ज्ञान प्राप्त हुने छ।
4. श्रुतिमा रहेका लोक परम्पराको सङ्कलन गरी दस्तावेजीकरण गरिने छ।
5. लोक खाद्य एवम् यसको पद्धतिबारे ज्ञान हुने छ।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 आदिवासी अवधारणा
 - 1.2 आदिवासी: सांस्कृतिक, भाषिक परिचय
 - 1.3 इतिहास अनि आदिवासी सन्दर्भ
 - 1.4 आदिवासी भौगोलिक वितरण
- UNIT- II**
- 2.1 स्थानीय आदिवासी समूह
 - 2.2 पर्यावरण चेतना
 - 2.3 जनश्रुति अनि इतिहास
 - 2.4 विस्थापन
- UNIT – III**
- 3.1 आदिवासी जीवनशैली
 - 3.2 आस्था अनि विश्वास
 - 3.3 रहन-सहन, खान-पान
 - 3.4 कला अनि प्रौद्योगिकी
- UNIT – IV**
- 4.1 आदिवासी जनश्रुति अनि स्मृति
 - 4.2 प्रथागत विधिविधान, नीति नियम
 - 4.3 भाषिक एवम् सांस्कृतिक द्वन्द्व
 - 4.4 आदिवासी सांस्कृतिक नवजागरण

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन

- क्षेत्र कार्य, लोक अभियन्त्रिकी
- अन्तर्वार्ता, अन्तर्क्रिया

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	आदिवासी अवधारणाको ज्ञान हुने छ।	आदिवासी जीवनदृष्टि र इतिहासको ज्ञान हुने छ।	पर्यावरण र संस्कृतिका बारेमा ज्ञान हुने छ।	लोक विद्या, चिकित्सा, लोक खाद्य, कालकारिता सिक्ने छन्।	श्रुतिमा रहेका परम्पराको दस्तावेजीकरण गर्ने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓		
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓		
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓		
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

गिरी, जीवेन्द्र देव (सम्पा), वि सं 2072, नेपाली लोकवार्ता, काठमाडौं, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान
 बन्धु, चूडामणि, सन् 2001, नेपाली लोकसाहित्य, काठमाडौं, एकता बुक्स
 चामलिङ, पवन (सम्पा), सन् 1999, निर्माण संस्कृति विशेषाङ्क, सिक्किम: निर्माण प्रकाशन
 भट्टराई, प्रकाश, सन् 2023, नेपाली पारम्परिक संस्कृति र सभ्यताको ढुक्टी, सिक्किम अकादमी

NEP-C-551 नेपाली साहित्यको इतिहास

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
पहिलो	NEP-C-551	नेपाली साहित्यको इतिहास	4	500

L + T + P: 3 + 1 + 0 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 0

प्राप्ति (CLO)

1. इतिहास र साहित्येतिहासको अवधारणा एवम् तत्त्वको ज्ञान प्राप्त हुने छ।
2. साहित्य लेखन एवम् सामाजिक, राजनीतिक तथा ऐतिहासिक सन्दर्भको जानकारी हुने छ।
3. साहित्यका विभिन्न विधा र त्यसको विकास परम्पराको ज्ञान हुने छ।
4. साहित्येतिहासका लेखनको जानकारी हुने छ।

Course Outline

UNIT – I इतिहास अनि साहित्येतिहास

- 1.1 इतिहासको अर्थ, परिचय अनि स्वरूप
- 1.2 साहित्येतिहासको अर्थ, परिभाषा, क्षेत्र अनि तत्त्व
- 1.3 साहित्येतिहासको कालविभाजन
- 1.4 नेपाली साहित्येतिहासको लेखन परम्परा अनि समस्या

UNIT – II नेपाली साहित्यको इतिहास (प्राथमिक काल)

- 2.1 नेपाली साहित्येतिहासको पृष्ठभूमि
- 2.2 नेपाली साहित्येतिहास अनि लोक परम्परा
- 2.3 प्राथमिककालीन नेपाली पद्य
- 2.4 प्राथमिककालीन नेपाली गद्य

UNIT - III नेपाली साहित्यको इतिहास (माध्यमिक काल)

- 3.1 माध्यमिककालीन नेपाली साहित्येतिहासको पृष्ठभूमि
- 3.2 माध्यमिककालीन नेपाली रङ्गमञ्च र नाटक
- 3.3 माध्यमिककालीन नेपाली कविता, गीत, गजल
- 3.4 माध्यमिककालीन नेपाली गद्य

UNIT – IV नेपाली साहित्यको इतिहास (आधुनिक काल)

- 4.1 आधुनिक नेपाली साहित्येतिहासको पृष्ठभूमि
- 4.2 आधुनिक नेपाली कविता अनि निबन्ध
- 4.3 आधुनिक नेपाली गद्याख्यान र नाटक
- 4.4 अनुवाद, पत्रपत्रिका र नेपाली समालोचनाको इतिहास

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, विमर्श, पुस्तकालय अध्ययन, पुराना पुस्तक अध्ययन
- पुराना पत्रिकाहरूको खोजी र अध्ययन अनि आलोचनात्मक विश्लेषण
- सामूहिक चर्चा, साहित्येतिहासकारहरूको अन्तर्वाता

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	इतिहास र साहित्येतिहासको अवधारणाबारे बुझ्नेछन्।	साहित्य लेखन एवम् राजनीतिक तथा ऐतिहासिक सन्दर्भको जानकारी हुनेछ।	साहित्यक विधाहरूको ज्ञान हुनेछ।	साहित्येतिहास लेखनको ज्ञान हुनेछ।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र प्रस्तुति	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

जोशी, रत्नध्वज वि.सं.2014, आधुनिक नेपाली साहित्यको झलक, काठमाडौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
नेपाल, घनश्याम सन् 2009, नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास, सिलगढी: एकता बुक हाउस प्रा.लि
बन्धु, चूडामणि सम्पा वि.सं.2060, नेपाली साहित्यको इतिहास (प्रथम खण्ड), काठमाडौं : नेपाल राजकीय
प्रज्ञा प्रतिष्ठान

भट्टराई, शरदचन्द्र वि.सं.2037, नेपाली साहित्यको इतिहास (माध्यमिक काल), काठमाडौं : त्रिभुवन
विश्वविद्यालय

शर्मा, बालचन्द्र वि.सं.2039, नेपाली साहित्यको इतिहास, काठमाडौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान

शर्मा, ताना वि.सं.2027, नेपाली साहित्यको इतिहास, काठमाडौं : सहयोगी प्रकाशन

सत्याल, यज्ञराज वि.सं.2017, नेपाली साहित्यको भूमिका, काठमाडौं : श्री 5 को सरकार

श्रेष्ठ, दयाराम र मोहनराज शर्मा वि.सं.2040, नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास, काठमाडौं : साझा प्रकाशन

श्रेष्ठ, दयाराम वि.सं.2059, साहित्यको इतिहास: सिद्धान्त र सन्दर्भ, काठमाडौं : त्रिकोण प्रकाशन

दाहाल, मोहन पी, सन् 2017, इतिहासको दर्शन, उपमा प्रकाशन, कालेबुङ

Pradhan, Kumar 1984, A History of Nepali Literature, New Delhi: Sahitya Academy

NEP-C-552 नेपाली गद्याख्यान (कथा र उपन्यास)

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
पहिलो	NEP-C-552	नेपाली गद्याख्यान (कथा र उपन्यास)	4	500
L + T + P: 3 + 1 + 0 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 15Hrs + Practical: 0				

प्राप्ति (CLO)

1. नेपाली कथा उपन्यासको इतिहास एवम् परम्पराको ज्ञान हुने छ।
2. आख्याननात्मक इतिवृत्त विधानको ज्ञान हुने छ।
3. नेपाली समाजको पृष्ठभूमिको परिवर्तित स्थिति बुझ्ने छन्।
4. नेपाली समाजको सामाजिक व्यवस्था र विसङ्गतिहरूको ज्ञान हुने छ।

Course Outline

UNIT –I आख्यानको सङ्घिनित्तिक परिचय

- 1.1 आख्यानको अर्थ
- 1.2 आख्यानको स्वरूप
- 1.3 आख्यानका तत्त्व
- 1.4 आख्याननात्मक इतिवृत्त

UNIT –II नेपाली आख्यान

- 2.1 नेपाली आख्यानको परम्परा र प्रवृत्ति
- 2.2 नेपाली आख्यानको भेदोपभेद
- 2.3 नेपाली आख्यानमा नवीन प्रयोग
- 2.4 नेपाली आख्यानको वर्तमान स्वरूप

UNIT –III नेपाली कथा

- 3.1 लोक आख्यानमूलक कथा - परालको आगो, जार भएकै एउटा कथा, टिका
- 3.2 सामाजिक यथार्थवादी कथा - टोटलाको फुल, धनमितको सिनेमा स्वप्न, अभागिनीको साथी
- 3.3 मनोवैज्ञानिक कथा - भाँडो, ज्योतिबिनाको उज्यालो, राजु सरको जुत्ता
- 3.4 अन्य कथाहरू - जय विजय, साँघु तरेपछि, शीतलहर, वर्तमान, भक्तेले स्कुटर किनेन

UNIT – IV नेपाली उपन्यास

- 4.1 सामाजिक यथार्थवादी उपन्यास -आज रमिता छ
- 4.2 मनोवैज्ञानिक उपन्यास - अनुराधा
- 4.3 पुरा-ऐतिहासिक उपन्यास - सुम्निमा
- 4.4 लोकप्रिय उपन्यास - तर कहिले?

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन,
- कथाकार र कथाको चयन गरेर सामूहिक चर्चा
- चयनित कथाबारे विद्यार्थीले आफ्नो आलोचनात्मक अध्ययन प्रस्तुत गर्ने छन्।

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	कथा र उपन्यासको इतिहास एवम् परम्पराको ज्ञान हुने छ।	आख्याननात्मक इतिवृत्तको ज्ञान हुने छ।	नेपाली समाज र पृष्ठभूमिको स्थिति बुझ्ने छन्।	नेपाली समाजको सामाजिक व्यवस्था र विसङ्गतिहरू बुझ्ने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

कोइराला, कुमार सन् 2001, नेपाली आख्यानको अध्ययन, विराटनगर: वाणी प्रकाशन
 डेभिड लज, सन् 1992, द आर्ट अफ् फिक्सन, पेङ्गुइन बुक्स लिमिटेड
 प्रधान, प्रतापचन्द्र सन् 1983, नेपाली कथा अवलोकन, दार्जिलिङ: दिपा प्रकाशन,
 नेपाल, घनश्याम सन् 2005, आख्यानका कुरा, सिलगढी: एकता बुक्स हाउस प्रा.लि.
 नेपाल, घनश्याम सन् 1994, कथा सागर, गान्तोक: जनपक्ष प्रकाशन
 नेपाल, घनश्याम सन् 2014, विधा विविधा, कालेबुङ उपमा प्रकाशन
 बराल, ईश्वर सन् 1991, झ्यालबाट, काठमाडौं: साझा प्रकाशन
 बराल, ईश्वर सन् 2001, आख्यानको उद्भव, काठमाडौं: साझा प्रकाशन
 भट्टराई, शरदचन्द्र सन् 1984, प्राचीन गद्याख्यान, काठमाडौं: साझा प्रकाशन
 भट्टराई, शरदचन्द्र सन् 1993, माध्यमिक कालीन गद्याख्यान, काठमाडौं: नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
 श्रेष्ठ, अविनाश सन् 2007, भारतीय नेपाली कथा, काठमाडौं: साझा प्रकाशन

NEP-C-553 पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
तेस्रो	NEP-C-553	पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्त	4	600
L + T + P: 3 + 1 + 0 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 0				

प्राप्ति (CLO)

1. पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्तको ज्ञान हुने छ।
2. साहित्यालोचनाको पाश्चात्य परम्पराबारे जानकारी हुने छ।
3. विश्व साहित्यको रूपरेखा बुझ्ने छन्।
4. समालोचनाका सैद्धान्तिक आधारबारे ज्ञान हुने छ।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्तको विकासको सर्वेक्षण
 - 1.2 अनुकरण सिद्धान्त
 - 1.3 त्रासदी
 - 1.4 अभिव्यञ्जनावाद
- UNIT – II**
- 2.1 रसियाली रूपवाद
 - 2.2 नयाँ आलोचना
 - 2.3 परम्परा र वैयक्तिक प्रतिभा/निर्वैयक्तिक सिद्धान्त
 - 2.4 सम्प्रेषण सिद्धान्त/कल्पना सिद्धान्त
- UNIT – III**
- 3.1 संरचनावाद
 - 3.2 उत्तरसंरचनावाद
 - 3.3 नारीवाद
 - 3.4 परिवेश विमर्श
- UNIT – IV**
- 4.1 कार्ल मार्क्स
 - 4.2 ज्याक लकाँ
 - 4.3 एडवर्ड सइद
 - 4.4 मिसेल फुको

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- अनलाइन भिडियो लेक्चर,

- सामूहिक चर्चा
- वार्ता प्रस्तुति

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	पाश्चात्य साहित्य सिद्धान्तको ज्ञान हुने छ।	साहित्यालोचनाको पाश्चात्य परम्पराको ज्ञान हुने छ।	विश्व साहित्यको रूपरेखा बुझ्ने छन्।	कृति अध्ययन गर्न सक्षम हुने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

अधिकारी, इन्द्रविलास वि.सं.2032, पश्चिमी साहित्यसिद्धान्त, ललितपुर: साझा प्रकाशन
 गुप्त, शान्तिस्वरूप सन् 1967, पाश्चात्य काव्यशास्त्र के सिद्धान्त, दिल्ली: अशोक प्रकाशन
 गौतम, कृष्ण वि.सं.2050, आधुनिक आलोचना: अनेक रूप अनेक पठन, ललितपुर: साझा प्रकाशन
 चामलिङ, गुमानसिंह सन् 1982, एरिष्टोटल र उनको काव्यशास्त्र, काठमाडौं: नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
 त्रिपाठी, वासुदेव वि.सं.2065, पाश्चात्य समालोचनाको सैद्धान्तिक परम्परा, (भाग 1-2), काठमाडौं
 नगेन्द्र, पाश्चात्य काव्य शास्त्र मार्क्सवादी परम्परा, दिल्ली: दिल्ली विश्वविद्यालय
 नेपाल, घनश्याम सन् 2009, शैलीविज्ञान, सिलगढी: एकता बुक्स हाउस
 प्रधान, कुमार सन् 2005, अधीति केही, सिलगढी: पूर्णिमा प्रकाशन
 शर्मा, लीलाप्रसाद, एरिस्टोटलको काव्यशास्त्र, काठमाडौं: साझा प्रकाशन

NEP-C-554 नेपाली भाषाविज्ञान

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
दोस्रो	NEP-C-554	नेपाली भाषाविज्ञान	4	500

L + T + P: 2 + 1 + 1 = 4 Credits Lectures: 30 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 30 Hrs

प्राप्ति (CLO)

1. नेपाली भाषाको इतिहास साथै व्याकरण र शब्दकोशबारे ज्ञान हुने छ।
2. नेपाली भाषाका भाषिका तथा लेखन व्यवस्थाबारे बुझ्ने छन्।
3. नेपाली भाषाको व्याकरणिक व्यवस्थाको ज्ञान हुने छ।
4. नेपाली भाषिका तथ्याङ्कलाई वैज्ञानिक विश्लेषण गर्न सक्षम हुने छ।
5. विभिन्न सन्दर्भमा नेपाली भाषाको गतिकी विश्लेषण गर्न सक्षम हुने छ।

Course Outline

UNIT – I

- 1.1 नेपाली भाषाको उद्भव र विकास
- 1.2 नेपाली भाषा र भाषिका
- 1.3 नेपाली भाषाको लेख्य परम्परा
- 1.4 नेपाली व्याकरण लेखनको इतिहास

UNIT – II

- 2.1 नेपाली वाक् ध्वनिको औच्चारिक प्रक्रिया
- 2.2 नेपाली खण्डीय र खण्डेतर ध्वनिको वर्गीकरण र वर्णन
- 2.3 नेपाली स्वनिम र संस्वन
- 2.4 नेपाली अक्षरको विश्लेषण

UNIT – III

- 3.1 नेपाली रूप वर्ग, शब्द वर्ग अनि वाक्य वर्गको परिचय
- 3.2 व्याकरणिक कोटि
- 3.3 नेपाली शब्द निर्माण पद्धति
- 3.4 नेपाली वाक्यको विश्लेषण

UNIT – IV

- 4.1 समाज अनि भाषा
- 4.2 भाषिक स्थिति
- 4.3 मानकीकरण
- 4.4 सामाजिक वर्गीकरण र भाषिक व्यवहार

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन

- भाषाबारे सङ्गोष्ठी, लिप्यङ्कन अभ्यास
- नेपाली भाषाको तथ्याङ्क सङ्कलन

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	नेपाली भाषा र व्याकरणबारे ज्ञान हुने छ।	नेपाली भाषिकाबारे ज्ञान हुने छ।	नेपाली व्याकरणिक व्यवस्थाबारे ज्ञान हुने छ।	नेपाली भाषाको वैज्ञानिक अध्ययन गर्न सक्षम हुने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

- अधिकारी, हेमाङ्गराज वि.सं. 2056, सामाजिक र प्रायोगिक भाषाविज्ञान, काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार पोखरेल, बालकृष्ण सन् 1975, राष्ट्र भाषा, काठमाडौं : साझा प्रकाशन
- पोखरेल, माधवप्रसाद सन् 2000, ध्वनिविज्ञान र नेपाली भाषाको ध्वनि परिचय, काठमाडौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
- पोखरेल, माधवप्रसाद वि.सं.2054, नेपाली वाक्य व्याकरण, काठमाडौं : एकता बुक्स डिस्ट्रिब्युटर्स
- बन्धु, चूडामणि वि.सं.1968, नेपाली भाषाको उत्पत्ति, काठमाडौं : जगदम्बा प्रकाशन
- यादव, योगेन्द्रप्रसाद, अनि भीमनारायण रेग्मी सन् 2001, भाषाविज्ञान, काठमाडौं : न्यु हिरा बुक्स इन्टरप्राइजेज
- गौतम, देवीप्रसाद र अन्य, वि स् 2067, सामान्य भाषाविज्ञान, काठमाडौं : पिनाकल पब्लिकेसन
- अधिकारी, हेमाङ्गराज, वि स् 2056, समसामयिक नेपाली व्याकरण, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार
- गिरी, जीवेन्द्रदेव, वि स् 2063, भाषाविज्ञान भाषा र भाषिका, काठमाडौं : एकता बुक्स
- Abbi, Anvita 2001, A Manual of linguistic fieldwork and structures of Indian language, Munich: Lincom Europa
- Ameka, Felix K, Alan Charles Dench and Nicholas Evans (Eds), 2006, Catching language: The standing challenge of grammar writing, New York: Mouton de Gruyter
- Lyons, J. (1968). Introduction to theoretical linguistics (Vol. 510). Cambridge University Press.

NEP- S-555 नेपाली पत्रकारिता

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
तेस्रो	NEP-S-555	नेपाली पत्रकारिता	4	600

L + T + P: 2+ 1 + 1 = 4 Credits Lectures: 30 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 30 Hrs

प्राप्ति (CLO)

1. पत्रकारिताको सैद्धान्तिक रूपरेखा बुझ्ने छन्।
2. नेपाली पत्रकारिताको इतिहासबारे ज्ञान हुने छ।
3. पारम्परिक र डिजिटल पत्रकारिताको महत्त्व र आवश्यकता बुझ्ने छन्।
4. पत्रकारिताको सामाजिक र नैतिक मूल्य बुझ्ने छन्।
5. राष्ट्र एवम् समाजको विकासमा पत्रकारिताको महत्त्व बुझ्ने छन्।

- UNIT – I**
- 1.1 पत्रकारिताको सामान्य परिचय
 - 1.2 साहित्यिक पत्रकारिता
 - 1.3 व्यवसायिक पत्रकारिता
 - 1.4 खोजी, पित अनि जन पत्रकारिता

- UNIT – II**
- 2.1 नेपाली पत्रकारिताको इतिहास
 - 2.2 साहित्यिक पत्रपत्रिकाको सर्वेक्षण
 - 2.3 व्यावसायिक पत्रपत्रिकाको सर्वेक्षण
 - 2.4 भारतका विभिन्न क्षेत्रबाट प्रकाशित नेपाली खबरकागत

- UNIT -III**
- 3.1 नेपाली पत्रकारिताका विविध पक्ष
 - 3.2 भाषिक पक्ष
 - 3.3 प्राविधिक पक्ष
 - 3.4 प्रसार अनि वितरण

- UNIT – IV**
- 4.1 समाचार लेखन एवम् सम्पादन
 - 4.2 रिपोर्टिङ
 - 4.3 विज्ञापन अनि फिचर लेखन
 - 4.4 प्रुफ रिडिङ अनि सम्पादन

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- मिडिया हाउसमा गएर अध्ययन गर्ने, रिपोर्ट लेख्ने

- अनलाइन मिडिया चलाउने

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	पत्रकारिताको सैद्धान्तिक रूपरेखा बुझ्ने छन्।	पारम्परिक र डिजिटल पत्रकारिता बुझ्ने छन्।	पत्रकारिताको मूल्य र नैतिकता बुझ्ने छन्।	समाचार लेखन र वाचन गर्न सक्षम हुने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

अरोडा, हरीश, सन् 2001, इलेक्ट्रोनिक मीडिया लेखन, के के पब्लिकेसन, दिल्ली, अंसारी रोड मिश्र, चन्द्रप्रकाश, सन् 2010, मीडिया लेखन : सिद्धान्त और व्यवहार, संजय प्रकाशन, नई दिल्ली त्रिखा, नंद किशोर, सन् 2005, समाचार संकलन और लेखन, नई दिल्ली, हिंदी बुक सेन्टर जोशी, ज्योतिष, सन् 2008, साहित्यिक पत्रकारिता, दिल्ली, राजकमल प्रकाशन छेत्री, हिरा, सन् 2011 भारतेली नेपाली पत्र पत्रिकाको शताब्दी 1887-1986, कालेबुड, चरित्र प्रकाशन

NEP-V-556 Cyber Security Program (MOOC Platform)

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
दोस्रो	NEP-V-556	Cyber Security Program	2	500

L + T + P: 1+ 0+ 1 = 2 Credits Lectures: 15 Hrs + Tutorial: 0 + Practical: 30 Hrs

Program Learning Outcomes

1. Understand the cyber security threat landscape.
2. Develop a deeper vulnerabilities and familiarity with various types of cyberattacks, cybercrimes, vulnerabilities and remedies thereto.
3. Analyse and evaluate existing legal framework and laws on cyber security.

Unit – I Introduction to Cyber security

- 1.1 Defining Cyberspace and Overview of Computer and Web-technology.
- 1.2 Communication and web technology, Internet, World wide web, Advent of Internet.
- 1.3 Internet society
- 1.4 Regulation of cyberspace, Concept of Cyber security, Issues and challenges of cyber security.

After completion of this unit, students would be able to understand the concept of Cybersecurity and issues and challenges associated with it.

Unit – II Cybercrime and Cyber Law

- 2.1 Classification of Cybercrime,
- 2.1 Cybercrime targeting computer and mobiles, Cybercrime against women and Children.
- 2.3 Financial frauds, social engineering attacks.
- 2.4 Legal perspectives of cybercrime.

Students at the end of this unit should be able to understand the cybercrimes, their nature, legal remedies and as to how report the crimes through available platforms and procedures.

Practical	<ol style="list-style-type: none">1. Checklist for reporting cybercrime at Cybercrime Police Station.2. Checklist for reporting cybercrime online.3. Reporting phishing emails.4. Demonstration of email phishing attack and preventive measure.
------------------	---

References	<ol style="list-style-type: none">1. Cyber Security Understanding Cyber Crime, Computer Forensics and Legal Perspectives by Sumit Belapure and Nina Godblode, Wiley India Pvt. Ltd.2. Information warfare and Security by Dorothy F. Denning, Addison Wesley.3. Security in the Digital Age: Social Media Security Threat and Vulnerabilities by Henry A. Oliver, Create Space Independent Publishing Platform.4. Data Privacy Principles and Practice by Natraj Venkataramanan and Ashwin Shriram CRC Press.
-------------------	--

NEP-C-601 शोध विधि

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
तेस्रो	NEP-C-601	शोध विधि	2	600

L + T + P: 3 + 0 + 1 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 0 + Practical: 30 Hrs

प्राप्ति (CLO)

1. अनुसन्धान वा शोधको सैद्धान्तिक ज्ञान हुने छ।
2. कला साहित्य अनि सामाजिक मूल्यको अन्वेषणका लागि प्रेरित हुने छन्।
3. शोधको क्षेत्र र शीर्षक चयन गर्न सक्ने हुने छन्।
4. शोध प्रस्तावन लेख्न सक्षम हुने छन्।

Course Outline

- UNIT – I**
1. शोधको अर्थ र परिभाषा
 - 1.2 शोधको स्वरूप
 - 1.3 शोधका तत्त्व र विशेषता
 - 1.4 शोधको औचित्य र महत्त्व
- UNIT – II**
- 2.1 निगमनात्मक र आगमनात्मक शोध विधि
 - 2.2 आदिवासी शोध विधि
 - 2.3 गुणात्मक र परिमाणात्मक पद्धति
 - 2.4 वर्णनात्मक, ऐतिहासिक, प्रायोगिक, विश्लेषणात्मक, तुलनात्मक
- UNIT – III**
- 3.1 तथ्य सङ्कलन विधि
 - 3.2 प्राथमिक स्रोत, द्वितीय स्रोत
 - 3.3 अन्तर्वार्ता, प्रश्नावली पद्धति
 - 3.4 साहित्य निरूपण
- UNIT- IV**
- 4.1 शोधको भाषा
 - 4.2 लेखन शैली
 - 4.3 शोध प्रस्ताव लेखन
 - 4.4 नेपाली टङ्कन प्रविधि

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- तथ्याङ्क सङ्कलन, साहित्य निरूपण
- तथ्याङ्क विश्लेषण, शोध प्रस्ताव लेखन

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	शोधको सैद्धान्तिक ज्ञान हुने छ।	कला साहित्य र सामाजिक मूल्यको अन्वेषणका लागि प्रेरित हुने छन्।	शोधको क्षेत्र र शीर्षक चयन गर्दा दक्ष हुने छन्।	शोध प्रस्ताव लेख्न सक्षम हुने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

त्रिपाठी, वासुदेव सन् 2009, साहित्य सिद्धान्त: शोध तथा सृजनविधि, काठमाडौं: पाठ्यसामग्री पसल प्रधान, कुमार अनि भ मल्लिकार्जुन सन् 2011, नेपाली लेखन शैली, मैसुर र सिक्किम: भारतीय भाषा संस्थान अनि सिक्किम अकादमी

बन्धू, चूडामणि सन् 2011, अनुसन्धान तथा प्रतिवेदन लेखन, काठमाडौं: रत्न पुस्तक भण्डार शर्मा, मोहनराज सन् 2009, शोधविधि, (चौथो संस्करण), ललितपुर: साझा प्रकाशन

Gibaldi, Joseph 1996, MLA Handbook for writers of research paper, (4th Ed), New Delhi: East-West Press Pvt. Ltd

Kothari, C.R 1993, Research Methodology, Methods and Techniques, (5th Ed), New Delhi: East-West Press Pvt. Ltd

Sandhu, A.N and Amarjit Singh 1980, Research Methodology in Social Sciences, Bombay: Himalaya Publishing House

Toba, Sueyoshi (Ed), 1991, A Bibliography of Nepalese Language and Linguistics, Kathmandu: Linguistics Society of Nepal

Manual of the American Psychological Association (3rd ed) MLA Style Manual (latest Ed.) Published by Modern Language Association

NEP-C-602 नेपाली लोकवार्ता (क्षेत्रगत अध्ययन)

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
चौथो	NEP-C-602	नेपाली लोकवार्ता (क्षेत्रगत अध्ययन)	4	600
L + T + P: 3+ 0 + 1 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 0 + Practical: 30 Hrs				

प्राप्ति (CLO)

1. लोक, लोकवार्ता र लोक साहित्यको अवधारणा बुझ्ने छन्।
2. लोकवार्ता अध्ययनको पूर्वीय अनि पाश्चात्य परम्परा बुझ्ने छन्।
3. नेपाली लोक जीवनका विविध पक्षबारे जानकारी पाउने छ।
4. नेपाली लोक साहित्यका विधा-उपविधाबारे आवश्यक ज्ञान प्राप्त गर्ने छ।
5. नेपाली लोकको जीवन दृष्टि, स्मृति अनि सामूहिक चेतना बुझ्ने छन्।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 लोकवार्ताको अर्थ अनि परिभाषा
 - 1.2 लोकवार्ता अध्ययनका सिद्धान्त अनि पद्धति
 - 1.3 लोकवार्ता, जीवनदृष्टि अनि स्मृति
 - 1.4 नेपाली लोकवार्ताको परिचय अनि क्षेत्र

- UNIT – II**
- 2.1 नेपाली लोक साहित्यका भेदोपभेद
 - 2.2 लोक कथा अनि गाथा
 - 2.3 लोक नाटक
 - 2.4 लोक गीत अनि नृत्य

- UNIT – III**
- 3.1 नेपाली लोक अभिव्यक्ति
 - 3.2 गाउँखाने कथा
 - 3.3 नेपाली उखान
 - 3.4 नेपाली टुक्काको स्वरूप र प्रयोग

- UNIT – IV**
- 4.1 नेपाली लोकवार्ताको क्षेत्रगत अध्ययन र अभिलेखन
 - 4.2 क्षेत्रकार्य
 - 4.3 रिपोर्ट लेखन
 - 4.4 प्रस्तुति

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन

- क्षेत्रकार्य गर्ने, तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने
- कक्षा सङ्गोष्ठी र कार्यपत्र गर्ने

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	लोक, लोकवार्ता र लोक साहित्यको अवधारणा बुझ्ने छन्।	लोक जीवनका विविध जानकारी पाउने छन्।	नेपाली लोक साहित्यका विधाबारे जानकारी पाउने छन्।	नेपाली लोक जीवन दृष्ट, स्मृति र सामूहिक बुझ्ने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓		✓	
कक्षा सेमिनार	✓		✓	
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

चामलिङ, पवन (सम्पा), सन् 1999, निर्माण संस्कृति विशेषाङ्क, सिक्किम: निर्माण प्रकाशन

हन्डू, जवाहरलाल अनि स्वर्णलता अगरवाल सन् 1982, लोकसाहित्य स्वरूप एवं सर्वेक्षण, मैसुर: भारतीय भाषा संस्थान

जर्जस, रबर्ट ए अनि माइकल अवेन जन्स सन् 1995, फोकलोरिस्टिक्स एन् इनट्रडक्सन, इन्डियन यु.प्रेस ड्युन्डेस, एलेन सन् 1980, इन्टरप्रेटिड फोकलोर, युएसए: द एसोसिएसन अन् अमेरिकन युनिभर्सिटी प्रेस

चक्रवर्ती, विकास (सम्पा), सन् 2010, फोक, फोकलोर एन्ड फोकलोरिस्टिक्स ; इन्टरपेनेट्रेसन अन् सोसाइटी एन्ड फोकलोर, कोलकत्ता: मितराम

फसिल (फोकलोर सोसाइटी अन् साउथ इन्डियन ल्याङ्ग्वेजेस), सन् 1997, थ्योरिटिकल पस्पेक्टिभ इन फोकलोर स्टडिज्स, ट्रिभेन्ड्र

तामसाङ, ल्याङसोङ सन् 2008, लेप्चा फोकलोर एन्ड फोकसड्स, नयाँ दिल्ली: साहित्य अकादमी

भट्टचार्य, आसुतोष सन् 2007, फोकलोर अन् बेङ्गल, इन्डिया: एबीटी

खारमाऊफ्लाड, डी. एल सन् 2006, खासी फोकसडस् एन्ड टेल्स, नयाँ दिल्ली: साहित्य अकादमी

रोय चौधरी, रवीन सन् 2010, फोकटेल्स अन् निकोबार, नयाँ दिल्ली: साहित्य अकादमी

मजुमदार, विमलेन्दु सन् 1991, ए सोसियोलजिकल स्टडि अन् टोटो फोकटेल्स, कलकत्ता: दि एजियाटिक सोसाइटी

NEP-S-603 अनुवाद

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
दोस्रो	NEP-S-603	अनुवाद अध्ययन	4	500

L + T + P: 2 + 1 + 1 = 4 Credits Lectures: 30 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 30 Hrs

प्राप्ति (CLO)

1. अनुवादका आधारभूत अवधारणा बुझ्ने छन्।
2. अनुवादका विभिन्न निष्पादन र प्रविधिको ज्ञान हुने छ।
3. अनुवाद गर्न सक्षम हुने छन्।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 भाषान्तरण, द्विभाषीकरण र लिप्यन्तरण
 - 1.2 प्रकार - अन्तःभाषिक र भाषान्तरिक
 - 1.3 स्रोत भाषा, माध्यम भाषा र लक्ष्य भाषा
 - 1.4 रूपान्तरण र पुनरानुवाद
- UNIT-II**
- 2.1 समतुल्यता
 - 2.2 साहित्य सिद्धान्त, अनुवाद र संस्कृति
 - 2.3 प्रायोगिक अनुवाद
 - 2.4 साहित्यिक अनुवाद
- UNIT – III**
- 3.1 अनुवाद अध्ययन : पर्यावलोकन
 - 3.2 अनुवाद परम्परा
 - 3.3 अनुवादका सिद्धान्त
 - 3.4 मूल पाठ र अनूदित पाठको तुलनात्मक अध्ययन
- UNIT – IV**
- 4.1 अल्प अनुवाद र अति अनुवाद
 - 4.2 अनुवादका साधन
 - 4.3 आदर्श अनुवाद
 - 4.4 अनुवादका समस्या

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- पाठको अनुवाद अभ्यास
- अनुवादबारे विमर्श

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	अनुवादको आवधारणा बुझ्ने छन्।	अनुवादको प्रविधिको ज्ञान हुने छ।	अनुवाद गर्न सक्षम हुने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	
सामूहिक चर्चा	✓	✓	
कक्षा सेमिनार	✓	✓	
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

- Bassnett, S. 2013. Translation. Routledge.
- Baker, M., & Saldanha, G. 1998. Routledge encyclopedia of translation studies.
- Baker, M. 2018. In other words: A coursebook on translation. Routledge.
- Bassnett, S. & Trivedi, H. (Eds.). (1999). Post-colonial translation: Theory and practice. Psychology Press.
- भट्टराई, गोविन्दराज सन् 2007, अनुवाद अध्ययन परिचय, काठमाडौं: रत्न पुस्तक भण्डार
- दाहाल, राजकुमारी 2010, अनुवाद विमर्श, सिलगढी: प्रतिमा प्रकाशन

NEP-O-604 नेपाली भाषा शिक्षण

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
तेस्रो	NEP-O-604	नेपाली भाषा शिक्षण	4	600
L + T + P: 2 + 1 + 1 = 4 Credits Lectures: 30 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 30 Hrs				

प्राप्ति (CLO)

1. नेपाली भाषाको विकास र व्याकरण सम्बन्धी ज्ञान हुने छ।
2. नेपाली मानक भाषा लेखनको औपचारिक बुझ्ने छन्।
3. अनेपाली भाषाले नेपाली भाषा लेख्न र पढ्न सक्ने छ।
4. शोध पत्र, समालोचना आदि औपचारिक लेखनको भाषा सिक्ने छ।
5. नेपाली वर्ण विन्यास र वर्तनी सम्बन्धी ज्ञान हुने छ।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 भाषा शिक्षणको सामान्य परिचय
 - 1.2 नेपाली भाषा शिक्षण पद्धति
 - 1.3 नेपाली भाषाको प्रयोग क्षेत्र
 - 1.4 नेपाली भाषा शिक्षण र यसका समस्या
- UNIT – II**
- 2.1 नेपाली ध्वनि उच्चारण
 - 2.2 नेपाली वर्ण लेखन
 - 2.3 सन्धि
 - 2.4 नेपाली विरामादि चिन्हको प्रयोग
- UNIT – III**
- 3.1 शैक्षिक नेपाली व्याकरणको परिचय
 - 3.2 नेपाली वर्ण विन्यास र हिज्जे शिक्षण
 - 3.3 व्याकरणिक कोटि र उपकोटि
 - 3.4 पद सङ्गति
- UNIT – IV**
- 4.1 लेखाइ शिक्षण
 - 4.2 शब्द निर्माण पद्धति
 - 4.3 वाक्य रचना
 - 4.4 अभ्यास

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- नेपाली व्याकरण अध्ययन, औपचारिक लेखन अभ्यास

- अनेपाली भाषीलाई कथ्यको अभ्यास
- कार्य परियोजना, वार्ता प्रस्तुति

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	नेपाली भाषा र व्याकरणबारे ज्ञान हुने छ।	मानक लेखनको औपचारिकता बुझ्ने छन्।	अनेपाली भाषीले नेपाली लेखन र बोल्न सक्षम हुने छन्।	नेपाली वर्तनी र वर्ण विन्यासबारे ज्ञान हुने छ।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

- नेपाल, घनश्याम र कविता लामा, सन् 2008, उच्च माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना, एकता बुक्स, सिलगडी
- नेपाल, घनश्याम, पुष्कर पराजुली, सन् 2011, माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना, एकता बुक्स, सिलगडी
- अधिकारी, हेमङ्गराज, प्रयोगात्मक नेपाली व्याकरण, साझा प्रकाशन, काठमाडौँ
- प्रधान, कुमार अनि भ मल्लिकार्जुन सन् 2011, नेपाली लेखन शैली, मैसुर र सिक्किम: भारतीय भाषा संस्थान अनि सिक्किम अकादमी

ऐच्छिक पाठ्यचर्या NEP-E-606 देखि NEP-E-607 कुनैउटा पाठ्यचर्या

NEP-E-605 भारतीय नेपाली समाज र संस्कृति

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
तेस्रो	NEP-E-605	भारतीय नेपाली समाज र संस्कृति	4	600

L + T + P: 3+ 1 + 0 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 0

प्राप्ति (CLO)

1. भारतका विभिन्न अञ्चलमा बसोबास गरिरहेका नेपालीहरूको इतिहासबारे जानकारी हुने छ।
2. भारतीय नेपाली समाज अनि संस्कृतिबारे जानकारी पाउने छन्।
3. राष्ट्रिय तथा भारतीय नेपाली राष्ट्रवाद बुझ्ने छन्।
4. भारतीय नेपालीको सामाजिक तथा राजनीतिक अवस्थिति अनि सांस्कृतिक चेतनाको अध्ययन गर्ने छन्।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 भारत अनि भारतीयताको अवधारणा
 - 1.2 भारतीय नेपाली समाजको परिचय
 - 1.3 भारतीय नेपाली समाज ऐतिहासिक पक्ष
 - 1.4 भारतीय संस्कृति अनि नेपाली समाज
- UNIT – II**
- 2.1 सिक्किमको नेपाली समाज
 - 2.2 दार्जिलिङको नेपाली समाज
 - 2.3 असम अनि उत्तरपूर्वको नेपाली समाज
 - 2.4 पश्चिमाञ्चलको नेपाली समाज
- UNIT – III**
- 3.1 भारतीय नेपाली संस्कृतिको स्रोत
 - 3.2 वैदिक संस्कृति र नेपाली संस्कृति
 - 3.3 भारतीय नेपाली संस्कृति अनि सांस्कृतिक समिश्रण
 - 3.4 भारतीय नेपालीहरूका सांस्कृतिक चाडपर्व र रीति विधिहरू

- UNIT - IV**
- 4.1 सांस्कृतिक चेतना
 - 4.2 सांस्कृतिक राष्ट्रवाद
 - 4.3 वैश्विक सांस्कृतिक प्रभाव
 - 4.4 राजनीतिक चिनारी अनि सांस्कृतिक विघटन

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- सामाजिक, राजनैतिक शास्त्रहरूको पुस्तक अध्ययन
- सांस्कृतिक उपकरणबारे सामूहिक चर्चा
- वार्ता प्रस्तुति

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	भारतीय नेपालीहरूको इतिहासबारे जानकारी हुने छ।	भारतीय नेपाली संस्कृतिबारे जानकारी हुने छ।	राष्ट्रिय तथा नेपाली राष्ट्रवाद बुझ्ने छन्।	भारतीय नेपालीहरूको सामाजिक र राजनीति स्थिति बुझ्ने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

कश्यप, तुलसीराम, सन् 1966 सिक्किम हिजोदेखि आजसम्म, सिक्किम, आँकुरा प्रकाशन
 चामलिङ, पवनकुमा (सम्पा), सन् 1999 निर्माण संस्कृति विशेषाङ्क, नाम्ची, निर्माण प्रकाशन
 धमला, जय, सन् 1983, सिक्किमको इतिहास, दार्जिलिङ, श्याम प्रकाशन
 प्रधान, कुमार, सन् 1984, अ हस्ट्री अन् नेपाली लिटेचर, नयाँ दिल्ली, साहित्य अकादमी
 प्रधान, कुमार, सन् 2016, पहिलो प्रहर, श्याम प्रकाशन, दार्जिलिङ
 प्रधान, गुप्त, सन् 2006, धुमिल पृष्ठ, दार्जिलिङ, गामा प्रकाशन
 रिसले, एच एच, सन् 1984, गेजेटियर अन् सिक्किम, कलकत्ता, बङ्गाल सेक्रेटारियट् प्रेस
 Lama, Sanu (ed.) 2022, Role and contribution of Indian Nepali/Nepali Speaking Indians
 in the Making of Marden India, Gangtok, Sikkim Akademi

NEP-E-606 चलचित्र अध्ययन

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
चौथो	NEP-E-606	चलचित्र अध्ययन	4	600
L + T + P: 3+ 0 + 1 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 0 + Practical: 30 Hrs				

प्राप्ति (CLO)

1. चलचित्रको सैद्धान्तिक एवम् भारतीय चलचित्रको पृष्ठभूमि र विकासको ज्ञान हुने छ।
2. चलचित्र निर्माणका लागि आवश्यक प्राविधि र यसको प्रयोगको ज्ञान हुने छ।
3. नेपाल चलचित्र र भारतीय नेपाली चलचित्रको पृष्ठभूमि एवम् विकासबारे जानकारी हुने छ।
4. नेपाली चलचित्र निर्माता र निर्देशकबारे लघु परियोजना गरेर अनुसन्धान गर्न सक्ने छन्।
5. नेपाली साहित्यिक कृतिमा आधारित रहेर निर्माण भएका चलचित्रहरूको गर्न सक्ने छन्।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 चलचित्रको सामान्य परिचय
 - 1.2 चलचित्रको विकास
 - 1.3 चलचित्रको वर्गीकरण (व्यावसायिक र कलात्मक चलचित्र)
 - 1.4 भारतीय चलचित्रको परम्परा र विकास
- UNIT – II**
- 2.1 चलचित्रको प्रविधि
 - 2.2 छायाङ्कन
 - 2.3 क्यामेराको प्रविधि/ध्वनि (अडियो उपकरण)/प्रकाश योजना
 - 2.4 सम्पादन
- UNIT – III**
- 3.1 नेपाली चलचित्रको प्रारम्भ र विकास
 - 3.2 भारतीय नेपाली चलचित्रको पृष्ठभूमि
 - 3.3 भारतीय नेपाली चलचित्रको परम्परा र विकास
 - 3.4 नेपाली चलचित्रका निर्माता/निर्देशक (लघु परियोजना)
- UNIT – IV**
- 4.1 केही नेपाली चलचित्रको परिचय (साहित्यिक कृतिमा आधारित)
 - 4.2 प्रेमपिण्ड
 - 4.3 परालको आगो
 - 4.4. जार

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- लघु वृत्तचलचित्र तयार गर्ने

- कक्षा सङ्गोष्ठी र कार्यपत्र गर्ने

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	चलचित्रबारे विस्तृत ज्ञान हुने छ।	चलचित्र निर्माणका आवश्यक प्राविधिको ज्ञान हुनेछ।	चलचित्रबारे परियोजना गर्न वृत्तचलचित्र बनाउन सक्ने छन्।	समाज र चलचित्र बिचका गुणात्मकताको ज्ञान हुने छ।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓		✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓		✓
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

- अधिकारी, रामलाल: 1977, नेपाली एकाङ्की यात्रा, नेपाली साहित्य संचयिका
 उपाध्याय, केशवप्रसाद: वि. सं. 2059, नेपाली नाटक तथा रङ्गमञ्च:उद्भव र विकास, काठमाडौँ:विद्यार्थी पुस्तक भण्डार
- उपाध्याय, केशवप्रसाद: वि. सं. 2089, नाटकको अध्ययन, काठमाडौँ: साझा प्रकाशन
 प्रधान, हृदयचन्द्रसिंह प्रधान: वि.सं. 2057, केही नेपाली नाटक, काठमाडौँ: साझा प्रकाशन
 बन्धु, चुडामणि (सम्पा. वि. सं. 2025), साझा एकाङ्की, काठमाडौँ: साझा प्रकाशन
 मल्ल, विजय: वि.सं. 2036, नाटक एक चर्चा, काठमाडौँ: नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
 राई, इन्द्रबहादुर: 1994, दार्जिलिङमा नेपाली नाटकको अर्धशताब्दी, दार्जिलिङ : साझा पुस्तक प्रकाशन
 राई, इन्द्रबहादुर: 1994, टिपेका टिप्पणी, दार्जिलिङ : नेपाली साहित्य परिषद्
 सायमी, प्रकाश: 2018, चलचित्र: कला एवं प्रविधि, काठमाडौँ: सदाबहार क्रिएशन
 हिमांशु, साहित्य, समाज और सिनेमा, आनन्द प्रकाशन
- Dyer, Richard, (2000), Introduction- Film Studies- Critical Approaches, Oxford Press
 Monaco, James, (2009), How to Read A film: Movies Media and Beyond, Oxford University Press
- Thompson, Kristin and David Bordwell, (2009), Film History: An Introduction Paperback
- Hyward, Susan, (2000), Cinema Studies- The Key Concepts, NY: Routledge
 Nelmass, Jill, Introduction to Film Studies
- Smith-Nowell, Geoffrey, The History of Cinema: A Very Short Introduction

NEP-E-607 भारतीय नेपाली बाल साहित्य

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
तेस्रो	NEP-E-607	भारतीय नेपाली बाल साहित्य	4	600
L + T + P: 3 + 1 + 0 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 15 + Practical: 0 Hrs				

प्राप्ति (CLO)

1. भारतीय साहित्यको परिप्रेक्ष्यमा नेपाली बाल साहित्यको उद्भव र विकास ज्ञान हुने छ।
2. बाल बालिकाको मनोविज्ञान बुझ्ने क्षमताको विकास हुने छ।
3. बाल हिंसा वा आपराधका विरोध गर्ने सचेतता निर्माण हुने छ।
4. विद्यार्थीहरूमा पठन संस्कृतिको अभ्यास हुनाका साथै उनीहरूका बौद्धिक विकास र सुरक्षाका लागि उनीहरू स्वयम् सचेत र विवेकी हुने छन्।

Course Outline

UNIT – I

- 1.1 बालसाहित्यको परिचय: अर्थ र परिभाषा
- 1.2 बालविकास (शिशु, बालक र किशोर), आयुवर्ग र बाल साहित्य
- 1.3 बालसाहित्यको उद्देश्य, प्रकार्य, बालक र पुस्तक पठन
- 1.4 बालसाहित्यका विधा (कविता, आख्यान, नाटक, जीवनी, चित्र पुस्तक आदि)

UNIT – II

- 2.1 मौखिक परम्परा र बालसाहित्य (शिशुगीत, लोककथा, अड्कको सापेक्षतामा)
- 2.2 नेपाली बालसाहित्यमा मौलिक सिर्जनाको परम्परा
- 2.3 नेपाली बालसाहित्यमा अनुवादको परम्पराको विकास
- 2.4 नेपाली बालसाहित्यमा वातावरणीय साहित्यको आवश्यकता

UNIT -III

- 3.1 नेपाली बालकविता र बालनाटक
- 3.2 नेपाली बालआख्यान
- 3.3 नेपाली बालचित्र पुस्तक
- 3.4 नेपाली बालजीवनी र अन्य विधा

UNIT – IV

- 4.1 भारतीय नेपाली बालसाहित्यको विकास परम्परा
- 4.2 भारतीय नेपाली बालसाहित्यको विधागत अध्ययन
- 4.3 भारतीय नेपाली बालसाहित्यमा बालपत्रिकाको विकास परम्परा
- 4.4 भारतीय नेपाली बालसाहित्यका विविध प्रवृत्ति

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- बाल बालिकासँग पुस्तक पठन र अनुभवसम्बन्धी अन्तर्क्रिया, कक्षा विमर्श
- बाल साहित्यका विविध विधागत लेखन अभ्यास

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	भारतीय नेपाली बाल साहित्यको ज्ञान हुने छ।	बाल बालिकाको मनोविज्ञान बुझ्न सक्ने छन्।	बाल हिंसा वा आपराधको विरुद्ध विधि तयार गर्ने छन्।	बाल विकास र सुरक्षाका कार्य गर्न सक्षम हुने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

- तामाङ, दिपेन, सन् 2021, बालसाहित्यको सैद्धान्तिक पक्ष, काठमाडौं: विवेक सिर्जनशील प्रकाशन प्रा. लि.
- पराजुली रञ्जुश्री, वि सं 2068, नेपाली बालसाहित्यको नालीबेली, काठमाडौं: विवेक सिर्जनशील प्रकाशन प्रा.लि
- प्रधान, प्रमोद सन् २०००, नेपाली बालसाहित्यको इतिहास, काठमाडौं : बगर फाउन्डेसन नेपाल लामा, कविता सन् २०१४, भारतीय नेपाली बालसाहित्यमा नारी स्रष्टा, दार्जिलिङ: गामा प्रकाशन
- Anderson, Nancy 2006, *Elementary Children's Literature*, Boston: Pearson Education
- Chapleau, Sebastien 2004, *New Voice in Children's Literature Criticism*, Lichfield: Pied Piper Publishing
- Grenby, M.O 2008, *Children's Literature*, U K: Edinburgh University Press

NEP-R-651 लघु शोध प्रबन्ध लेखन

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
चौथो	NEP – R-651	लघु शोध प्रबन्ध लेखन	8	600
L + T + P: 1+ 0 + 3 = 4 Credits Lectures: 15 Hrs + Tutorial: 0 + Practical: 90 Hrs				

प्राप्ति (CLO)

1. शोध विधि र शोधका उपकरणहरूको प्रयोग गर्न सक्षम हुने छ।
2. क्षेत्र कार्य गरिएका आधारमा एउटा शोध प्रबन्ध तयार गर्ने छ।
3. नयाँ तथ्यको अन्वेषण गर्ने विधि सिक्ने छ।
4. तथ्याङ्कहरूलाई वैज्ञानिक विश्लेषण गर्नु सक्षम हुने छ।
5. साहित्यिक विषयको शोध अनुसन्धान गर्न सक्षम हुने छ।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 शोध समस्या, शोध प्रश्न र उद्देश्य
 - 1.2 पूर्वकार्यको विवरण र समीक्षा
 - 1.3 प्राक्कल्पना
 - 1.4 शोध सामग्री सङ्कलन विधि
- UNIT – II**
- 2.1 शोधको धारणा एवम् संरचना, ढाँचा
 - 2.2 तथ्याङ्क चयन र नमुनाकरण
 - 2.3 गुणात्मक अनुसन्धान
 - 2.4 साहित्यिक अनुसन्धान, खोजमूलक अनुसन्धान
- UNIT – III**
- 3.1 शोध भाषा
 - 3.2 शोध प्रबन्धका प्रमुख भागहरूको व्यवस्थापन
 - 3.3 पादटिप्पणी, उद्धरण
 - 3.4 तालिक सूची, विषय सूची, सन्दर्भ सूची
- UNIT - IV**
- 4.1 मुखपृष्ठ, सङ्क्षिप्त सङ्केत सूची
 - 4.2 तालिका निर्धारण, परिशिष्ट
 - 4.3 शोध संशोधन
 - 4.4 मौखिक परीक्षा

शोध लेखन र प्रस्तुतीकरण-

4

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन

- क्षेत्र कार्य, तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण
- लघु शोध प्रबन्ध लेखन

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	शोधका उपकरणहरू प्रयोग गर्न सक्षम हुने छन्।	तथ्याङ्कलाई गुणात्मक र वैज्ञानिक विश्लेषण गर्न सक्षम हुने छन्।	शोध प्रबन्ध तयार गर्न सक्षम हुने छन्।	सामाज अनि साहित्यलाई नयाँ तथ्य दिन सक्षम हुने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓		✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓		✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓		✓
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

त्रिपाठी, वासुदेव सन् 2009, साहित्य सिद्धान्त: शोध तथा सृजनविधि, काठमाडौं: पाठ्यसामग्री पसल प्रधान, कुमार अनि भ मल्लिकार्जुन सन् 2011, नेपाली लेखन शैली, मैसुर र सिक्किम: भारतीय भाषा संस्थान अनि सिक्किम अकादमी

बन्धू, चूडामणि सन् 2011, अनुसन्धान तथा प्रतिवेदन लेखन, काठमाडौं: रत्न पुस्तक भण्डार शर्मा, मोहनराज सन् 2009, शोधविधि, (चौथो संस्करण), ललितपुर: साझा प्रकाशन

NEP-C-652 नेपाली नाटक र रङ्गमञ्च

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
दोस्रो	NEP-C-652	नेपाली नाटक र निबन्ध	4	500
L + T + P: 2 + 1 + 1 = 4 Credits Lectures: 30 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 30 Hrs				

प्राप्ति (CLO)

1. नाटक अनि रङ्गमञ्चको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञान हुने छ।
2. नेपाली नाटक र परम्पराको गहन अध्ययन हुने छ।
3. नाटक र रङ्गमञ्च सम्बन्धित प्राविधिक पक्षको जानकारी हुने छ।
4. नाटक लेखन र प्रदर्शन गर्न सक्षम हुने छ।

Course Outline

UNIT – I

- 1.1 नाटकको सैद्धान्तिक परिचय
- 1.2 नेपाली नाटकको पृष्ठभूमि र विकास
- 1.3 नेपाली नाटकका प्रवृत्ति
- 1.4 नेपाली नाटकमा नवीन प्रयोग

UNIT – II

- 2.1 रङ्गमञ्चको सैद्धान्तिक परिचय
- 2.2 भारतमा नेपाली नाटकको रङ्गमञ्चीय पृष्ठभूमि
- 2.3 भारतका नेपाली रङ्गकर्मी
- 2.4 भारतमा रङ्गमञ्चीय नाटकको वर्तमान स्थिति

UNIT – III

- 3.1 बालकृष्ण सम – प्रह्लाद
- 3.2 विजय मल्ल – सत्ताको खोज
- 3.3 इन्द्रमणि दर्नाल – कृष्ण कृष्णा
- 3.4 मनबहादुर मुखिया- अँध्यारोमा बाँच्नेहरू (एकाङ्की)

UNIT – IV

- 4.1 भीमनीधि तिवारी – साँढे
- 4.2 मोहन पुकार – मैले काम पाएँ
- 4.3 अविनाश श्रेष्ठ – मादकता अनि मादकता
- 4.4 राजु प्रधान हिमांशु- मुखुण्डो लगाएको मन (एकाङ्की)

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- नेपाली नाटककाहरूसँग भेटघाट

- नाटक प्रदर्शन (सामूहिक र एकल)

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	नाटक अनि रङ्गमञ्चको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञान हुने छ।	नेपाली नाटक र परम्पराको गहन अध्ययन गर्ने छन्।	नाटक र सम्बन्धित प्राविधिक पक्षको जानकारी हुने छ।	नाटक लेखन र प्रदर्शनका लागि सक्षम हुने छ।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

अधिकारी, रामलाल: 1977, नेपाली एकाङ्की यात्रा, दार्जिलिङ: नेपाली साहित्य संचयिका
 उपाध्याय, केशवप्रसाद: वि. सं. 2059, नेपाली नाटक तथा रङ्गमञ्च: उद्भव र विकास, काठमाडौं: विद्यार्थी

पुस्तक भण्डार

उपाध्याय, केशवप्रसाद: वि. सं. 2059, नाटकको अध्ययन, काठमाडौं: साझा प्रकाशन
 प्रधान, हृदयचन्द्रसिंह प्रधान: वि.सं. 2057, केही नेपाली नाटक, काठमाडौं: साझा प्रकाशन
 बन्धु, चुडामणि, सम्पा. वि. सं. 2025, साझा एकाङ्की, काठमाडौं: साझा प्रकाशन
 मल्ल, विजय: वि.सं. 2036, नाटक एक चर्चा, काठमाडौं: नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
 राई, इन्द्रबहादुर: 1994, दार्जिलिङमा नेपाली नाटकको अर्धशताब्दी, दार्जिलिङ : साझा पुस्तक प्रकाशन
 शर्मा, तारानाथ वि.सं. 2027, सम र समका कृति, काठमाडौं: साझा प्रकाशन
 शर्मा, शरदचन्द्र वि.सं. 2033, एकाङ्की नाटक विचरण, काठमाडौं: सहयोगी प्रकाशन

NEP-C-553 नेपाली निबन्ध र समालोचना

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
दोस्रो	NEP-C-553	नेपाली निबन्ध र समालोचना	4	500
L + T + P: 3 + 1 + 0 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 15 Hrs + Practical: 0				

प्राप्ति (CLO)

1. नेपाली निबन्ध अनि समालोचनाको इतिहास एवम् विकास परम्पराको जानकारी हुने छ।
2. नेपाली निबन्धकार अनि समालोचकहरूका बारेमा विस्तृत जानकारी हुने छ।
3. सिर्जना अनि समालोचनाबिचको सम्बन्ध र भेदबारे जानकारी हुने छ।
4. कृतिको मूल्याङ्कन र विश्लेषण गर्न सक्ने छन्।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 निबन्धको सैद्धान्तिक परिचय
 - 1.2 निबन्धको स्वरूप
 - 1.3 निबन्धका तत्त्व
 - 1.4 निबन्धका प्रकार
- UNIT – II**
- 2.1 नेपाली निबन्धको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि
 - 2.2 नेपाली निबन्ध र नियन्त्रा
 - 2.3 नेपाली निबन्ध र निबन्धकार
 - 2.4 पारसमणि प्रधान – नेपाली हाप्रो मातृभाषा
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा – कल्पना
शङ्कर लामिछाने – देवताको काम
महानन्द पौड्याल – इन्द्रकीलको सेरोफेरोमा विचार्दा
रामलाल अधिकारी – पढेको मूर्ख
सलोन कार्थक – कालापानीको पानी कालो थिएन
शान्ति छेत्री – मेरो नाक
सानुभाइ शर्मा – कवि गोष्ठीमा जाँदा
- UNIT – III**
- 3.1 नेपाली समालोचनाको विकास परम्परा
 - 3.2 नेपाली समालोचनाको स्वरूप
 - 3.3 नेपाली समालोचनाको आधार
 - 3.4 नेपाली समालोचनाको वर्तमान स्थिति
- UNIT – IV**
- 4.1 भारतीय नेपाली समालोचक र समालोचना
 - 4.1 रामकृष्ण शर्मा- अङ्ग्रेजी साहित्यको प्रभाव
 - 4.2 गणेशलाल सुब्बा- नेपाली साहित्यमा भ्रमरको स्थान

- गुमानसिंह चामलिङ- कविता के हो? एउटा भूमिका
 4.3 कुमार प्रधान- अगमसिंह गिरीको कवितामा जातीय भावना
 राजनारायण प्राधन – आज रमिता छ
 4.4 जस योजन-भारतीय नेपाली उपन्यासमा प्रगतिवादी चेतना
 मोहन पी दाहाल – नेपाली/गोर्खाली/गोर्खा : परिचर्चा
 घनश्याम नेपाल- कथासम्पदका सानु लामाको कथाकारिता
 लक्खीदेवी सुन्दास – उत्तर-आधुनिकता र नेपाली साहित्यमा यसको प्रयोग

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- एउटा विषयमा लिएर व्यक्तिगत र सामूहिक चर्चा
- निबन्ध लेखन र कुनै कृतिको आलोचना गर्ने छन्।

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	नेपाली निबन्ध र समालोचनाको परम्पराबारे ज्ञान हुने छ।	कृतिको आलोचना र निरूपण गर्ने सक्षम हुने छन्।	पाठलाई हेर्ने आलोचनात्मक दृष्टिकोणको विकास हुने छ।	निबन्ध र अन्य गद्य लेखनबिचको भेद गर्न सक्षम हुने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	✓
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	✓
कार्यपत्र	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

प्रधान, कुमार, सन् 2005 अधीति केही, सिलगडी, पूर्णिमा प्रकाशन
 गौतम, कृष्ण, वि स 2050 आधुनिक आलोचना : अनेक रूप अनके पठन, ललितपुर, साझा प्रकाशन
 चामलिङ, गुमानसिंह, सन् 1982 मौलो, दार्जिलिङ, श्याम ब्रदर्स
 नेपाल, घनश्याम, सन् 2009, शैली विज्ञान, सिलगडी, एकता बुक्स हाउस
 नेपाल, घनश्याम, सन् 2014, विधा विविधा, कालेबुङ, उपमा प्रकाशन
 नेपाल, घनश्याम, सन् 1994, निबन्ध नन्दन, सिलगडी, एकता बुक्स हाउस
 दाहाल, मोहन पी, सन् 2000, गणेशलाल सुब्बाका साहित्यिक समालोचना र अन्य लेखहरू, लुकसान, मुक्ति प्रकाशन
 प्यासी, जय योजन, सन् 1983, प्यासीका केही समालोचना, दार्जिलिङ, साझा प्रकाशन

NEP-O-654 सङ्केत विज्ञान

सत्र	पाठ्यचर्या कोड	पाठ्यचर्या नाम	क्रेडिट	पाठ्यक्रम स्तर
चौथो	NEP – O-654	सङ्केत विज्ञान	4	600
L + T + P: 3+ 0 + 1 = 4 Credits Lectures: 45 Hrs + Tutorial: 0 + Practical: 30 Hrs				

प्राप्ति (CLO)

1. सङ्केत विज्ञानका आधारभूत अवधारणाको ज्ञान हुने छ।
2. सङ्केत विज्ञानका विविध दृष्टिकोणबारे ज्ञान हुने छ।
3. साहित्य र सङ्केत विज्ञानबिचको सम्बन्धबारे ज्ञान हुने छ।
4. सङ्केत विज्ञानका प्रविधिहरूको ज्ञान हुने छ।

Course Outline

- UNIT – I**
- 1.1 सङ्केत विज्ञान र सङ्केतशास्त्र
 - 1.2 सङ्केत विज्ञानको क्षेत्र र शाखा
 - 1.3 प्राचीन सङ्केतको अवधारणा – (भारतीय एवम् पाश्चत्य)
 - 1.4 मध्यकालीन सङ्केतको अवधारणा-अगस्तिन, विलियम अक्केम, लक, एबेलाद

- UNIT – II**
- 2.1 फर्डिन्ड डि सस्युर
 - 2.2 चार्ल्स सेन्डर्स पर्स
 - 2.3 रोमन याकोब्सन
 - 2.4 उमबर्तो इको

- UNIT – III**
- 3.1 प्रप र लेवि-स्ट्रोस
 - 3.2 बार्त र ग्रेमास
 - 3.3 बौद्रिआर र लकाँ
 - 3.4 फुको र देरिदा, मोरिस र सिब्योक

- UNIT – IV**
- 4.1 संरचना
 - 4.2 पाठ
 - 4.3 सङ्कथन
 - 4.4 अन्तर्पाठात्मकता

अध्ययन अध्यापनका उपकरण (STLS)

- व्याख्यान, पुस्तकालय अध्ययन
- प्राचीन, ऐतिहासिक र आधुनिक सङ्केतहरूको अध्ययन

- कक्षा सङ्गोष्ठी र कार्यपत्र गर्ने

मूल्याङ्कन (Assessment Framework)

मूल्याङ्कन उपकरण	सङ्केत विज्ञानका आधारभूत अवधारणाको ज्ञान हुने छ।	सङ्केत विज्ञानका विविध दृष्टिकोणबारे ज्ञान हुने छ।	सङ्केत विज्ञानका प्रविधिहरूको ज्ञान हुने छ।	सङ्केतहरूको डिकोड गर्न सक्ने छन्।
आन्तरिक परीक्षा	✓	✓	✓	✓
सामूहिक चर्चा	✓	✓	✓	
कक्षा सेमिनार	✓	✓	✓	
कार्यपत्र/क्रियाकलाप	✓	✓	✓	✓

सन्दर्भ सूची

- Barthes, Roland 1967, Elements of Semiology, (Translated by Annette Lavers & Colin Smith), London: Jonathan Cape
- Chandler, Daniel 2001, Semiotics: The Basics, London: Routledge
- Cobley, Paul, & Jansz, Litza 1998, Introducing Semiotics, New York: Totem Books
- Clarke, D. S 1987, Principles of Semiotic, London: Routledge & Kegan Paul
- Culler, Jonathan 2001, Roland Barthes: A Very Short Introduction, Oxford: Oxford University Press
- Deely, John 2005, Basics of Semiotics, Tartu: Tartu University Press
- Eco, Umberto 1976, A Theory of Semiotics, Bloomington: Indiana University Press
- Gill, H. S 1989, Abelardian Semiotics and Other Essays, New Delhi: Bahri Publications
- Greimas, Algirdas 1987, On Meaning: Selected Writings in Semiotic Theory, (Translated by Paul J Perron & Frank H Collins), London: Frances Pinter
- Lacan, Jacques 1977, Écrits: A Selection, (Translated by Alan Sheridan), New York: Norton
- Morris, Charles W 1971, Writings on the general theory of signs The Hague: Mouton
- Sanders, Carol 2004, The Cambridge Companion to Saussure, Cambridge University Press
- Sebeok, T.A 1976, Contributions to the Doctrine of Signs, Bloomington: Indiana University Press
- Short, Thomas L. 2007, Peirce's Theory of Signs, Cambridge, UK: Cambridge University Press